

Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistys ry

Toimintasuunnitelma 2020

Yhdistys edistää toiminnallaan luonnon- ja ympäristönsuojelua Oulussa ja pyrkii vahvistamaan kaupunkilaisten luontosuhdetta ja ympäristötuntemusta. Yhdistys osallistuu mahdollisuuksien mukaan Suomen luonnonsuojeluliiton ja sen Pohjois-Pohjanmaan piirin kampanjoihin ja tapahtumiin. Toimintamuotoja ovat jäsenille ja yleisölle tarkoitetut retket ja tapahtumat, sekä mahdollisesti kurssit ja opintopiirit. Viranomaisille toimitetaan kirjallisia kannanottoja merkittävästi luontoon vaikuttavista kaavoista ja muista hankkeista sekä tarvittaessa valitetaan päätöksistä.

Yhdistykseen pyritään saamaan uusia aktiivitoimijoita. Uudet tulijat otetaan avoimesti mukaan ja kartoitetaan, mitä he haluaisivat tehdä luonnon ja yhdistyksen hyväksi. Kuka tahansa saa ideoida ja toteuttaa haluamaansa toimintaa. Jos toiminta edellyttää rahavaroja yhdistykseltä, rahaa kysytään hallitukselta.

Olenainen osa kaikkea toimintaa on jäsenhankinta ja toimijavärvääminen. Haetaan toimijoita ja tekijöitä myös aktiivitoimijoiden ulkopuolelta. Koetetaan saada toimijoiden joukosta tai ulkopuolelta henkilöitä kaupungin kaavoituksen, viheralueiden suunnittelun ja tapahtumien seurantaan.

Toimintaa

Teemana vesi

Vesistöt ovat Luonnonsuojeluliiton toiminnan pääteemana vuosina 2020 ja 2021: joet 2020, järvet keväällä 2021, meret kesällä 2021. Oulun yhdistys osallistuu valtakunnalliseen Minun veteni -kampanjaan 2020. Merkittäviä alueellisia jokia, joita nostamme keskusteluun, ovat muun muassa Oulujoki, Kalimeenoja ja Iijoki.

Yhdistys on aktiivisesti mukana kampanjan toteuttamisessa osallistaen kansalaisia mukaan lähivesiensä puolustamiseen ja vesistöjen luontotyyppien sekä uhanalaisten lajien turvaamiseen. Olemme aktiivisia niin sosiaalisessa mediassa kuin kadullakin.

Pohjois-Pohjanmaan piirillä on vankkaa soihin liittyvää osaamista, joka voidaan hyvin yhdistää vesiteemaan yhdessä Oulun yhdistyksen kanssa. Voimaperäisen maa- ja metsätalouden

aikaansaama kuormitus heikentää veden laatua ja ekologisesti kestävämmän maankäytön edistämiseksi tehdään töitä, esimerkiksi soihin, metsiin, suometsiin ja maatalouteen liittyen.

Myös muiden vesistöjen tilan parantamisen keinojen, kuten purojen kunnostusten ja soiden ennallistamisen, eteen teemme töitä mahdollisuuksien mukaan. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi vesiötökkä- ja vaelluskalaretkiä. Yhdistys järjesti vesiötökkäpäivän yleisölle syyskuussa 2018.

Metsät

Avohakkuut historiaan -kampanjan työ avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla jatkuu edelleen. Kansalaisaloite luovutettiin eduskunnalle 22.10.2019 ja monivaiheisen eduskuntakäsittelyn aikana pyrimme vaikuttamaan käsittelyyn, esimerkiksi kirjoittamalla kansanedustajille ja pitämällä metsätapahtuman tai useamman.

Metsien ilmasto- ja monimuotoisuusasioita pidetään edelleen runsaasti esillä. Mahdollisuuksien mukaan Oulun yhdistys edistää metsien suojelemista omalla toimialueellaan. Tähän yksi tärkeä väylä on vaikuttaminen kaupungin kaavoitukseen, jossa uhkaa usein jäädä arvokkaita metsäalueita rakentamisen alle. Työsarkaa riittää, sillä Lapin eteläpuolisella alueella vain 2% metsämaasta on suojeltu, kun tutkijoiden esittämä tavoite on 17%, jotta laajiston uhanalaistuminen saataisiin pysäytettyä.

Kaksi Oulun yhdistyksen aktiivia edustaa piiriä Pohjois-Pohjanmaan metsäneuvoston ohjauksessa käytävään Pohjois-Pohjanmaan alueellisen metsäohjelman 2021-2025 valmisteluun, jossa he pyrkivät vaikuttamaan siihen, että metsäohjelmasta saataisiin ekologisesti mahdollisimman kestävä.

METSO-suojeluohjelman rahoitusta lisätään merkittävästi vuodelle 2020, mutta on vielä epäselvää missä määrin lisärahoitus kohdistuu Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan alueelle, sillä METSO-ohjelman alueelliset suojelutavoitteet on täällä jo pääosin saavutettu. Toivottavasti lisärahoitus kuitenkin mahdollistaa sen, että kaikki halukkaat maanomistajat voivat jälleen suojella luontoarvoiltaan arvokkaita metsiään saaden siitä ansaitun korvauksen. Mikäli METSO-rahoituksen alueellinen kohdentaminen tämän mahdollistaa, niin pyritään jatkamaan Metso-suojeluun soveltuvien alueiden kartoitusretkiä ja vapaaehtoiseen suojeluun perustuvasta ansaintamahdollisuudesta tiedottamista, jotta laadukkaita kohteita saadaan suojeluun mahdollisimman paljon. Joitakin vuosia sitten toteutettu kartoitustyö innosti noin 10 toimijaa metsiensuojelutyöhön ja työn tuloksena muutamia kohteita saatiin suojelun piiriin.

Sanginjoen ulkometsä ja Loppulan toiminta

Sanginjoen ulkometsän suojelun puolesta on tehty työtä jo vuodesta 2004, jolloin jätettiin aloite sen suojelemiseksi. Suojelukampanjan aikana on ollut lukuisia käännteitä. On tärkeää tuoda esille myös toista näkökulmaa, koska kaupungin metsäosasto tuo esille vain metsien taloudellista hyödyntämistä ja monimuotoisuus-, virkistys- ym. puolet jäävät lähes huomiotta.

Kesällä 2016 tarjoutui luontojärjestöille mahdollisuus vuokrata entinen metsänvartijantalo Loppula luontoharrastustoiminnan tukikohdaksi. Toiminta jatkui edelleen vilkkaana puolen vuoden ajan vuonna 2018 sekä neljän kuukauden ajan vuonna 2019.

Loppulan kahvilan pitäminen on ollut menestyksestä ja positiivista palautetta on edelleen tullut paljon. Kahvilan pitämisen tulevaisuus on tosin nyt epävarmaa Loppulan talon huonon kunnon vuoksi. Mikäli vaan on mahdollista, yhdistys pitänee kahvilaa myös kesällä 2020.

Sanginjoen ulkometsän suojelu eteni vuonna 2018, kun valtuusto hyväksyi 1124 ha suojelun. Päätöksestä tehdyt valitukset odottavat edelleen käsittelyä, mutta odotettavissa on, että valitukset eivät mene läpi ja suojelu toteutuu muutaman vuoden sisällä. Pyritään vaikuttamaan siihen, että myös talouskäyttöön jäävällä osalla metsänhoitotoimet olisivat ekologisesti kohtuullisia ja virkistyskäyttöä tukevia.

Ilmasto

Kampanjointi ilmastonmuutoksen torjunnan eteen jatkuu yhtenä vuoden 2020 suurista teemoista. Tammikuussa 2019 alkanut, yhdeksän järjestön yhteiseen Korvaamaton-kampanjaan liittynyt ilmastokampanjointi keräsi yhteen Oulun yhdistyksen, Greenpeace Oulun ja Maan Ystävien Oulun paikallisryhmän Maahisen toimijoita, sekä myös järjestöihin kuulumattomia uusia toimijoita.

Yhdistysten yhteisen kampanjaryhmä järjestää ilmastotoimintaa myös vuonna 2020. Toiminta on usein sikäli kertaluontoista, että järjestetään isompia ja näyttäviä yhden päivän tapahtumia kuten mielenilmauksia ja esityksiä sekä keskustelutilaisuuksia niin sisä- kuin ulkotiloissakin.

Oulun kaupungin ilmasto- ja ympäristöpolitiikka on toistaiseksi ollut moneen muuhun Suomen kaupunkiinkin verrattuna melkoisen kunnianhimoitonta. Yhdistys ja kampanjaryhmä pyrkivät edelleen vaikuttamaan siihen, että tavoitteista ja etenkin toimista saataisiin kunnianhimoisempia ja oikeansuuntaisia.

Haastamme Oulun päättäjiä ja yrityksiä laskemaan kaupungin ja liiketoiminnan hiilijalanjälkiä. Annamme myös kansalaisille vinkkejä vähäpäästöisempään, ekologisempaan elämään. Keinoina ovat mm. erilaiset tempaukset ja tapahtumat, viestintä ja kadulle ihmisten luo jalkautuminen.

Kampanjointi ja jäsenhankinta

Järjestämiemme tapahtumien ja retkien lisäksi on tärkeää jalkautua sinne, missä ihmiset liikkuvat: keskustella luontoon, ilmastoon ja luonnonsuojeluun liittyvistä asioista sekä toivottaa ihmiset tervetulleiksi yhdistyksen toimintaan. Kampanjointia ja jäsenhankintaa tehdään tulevanakin vuonna myös erilaisissa tapahtumissa Oulun alueella, kuten esimerkiksi tori- ja puistotapahtumissa, festivaaleilla ja Taiteiden yössä. Esillä pidettäviä asioita ovat mm. Luonnonsuojeluliiton vesistökampanja sekä metsä-, suo- ja ilmastotavoitteet. Tapahtumissa ihmisiä jututetaan, heille jaetaan esitteitä ja jäsenlehtiä sekä mahdollisesti kerätään allekirjoituksia johonkin, kuten vuonna 2019 kerättiin runsaasti nimiä Kaivoslaki Nyt -kansalaisaloitteeseen. Heille myös ehdotetaan Luonnonsuojeluliiton jäseneksi liittymistä. Tätä työtä voidaan tehdä feissaushenkisemmin myös jonkin tapahtuman, johon ei itse osallistuta, likeisyudessa, tai kokonaan ilman erillisiä tapahtumia, kuten yhdistyksen aktiivit tekivät eri puolilla Oulua ja Suomea myös vuosina 2018-2019.

Pyritään koko vuonna olemaan entistäkin aktiivisempia jäsenhankinnassa. Kartoitetaan mahdollisuutta aloittaa esimerkiksi kolmen tai kuuden kuukauden aktiivinen jäsenhankintakampanja, jossa eniten jäseniä hankkineet voisivat saada palkintoja, esimerkiksi Luontokaupan tuotteita. Jäsenhankintakilpailu voitaisiin suunnata sellaisille henkilöille, jotka eivät ole vielä aktiivitoimijoita.

Järjestetään joskus myös yleisölle avoimia vapaamuotoisia peli-iltoja tai muita rentohenkisiä iltamia. Näiden tarkoituksena on pitää hauskaa yhdessä ja antaa ihmisille mahdollisuus tutustua yhdistyksen aktiiveihin ja sitä kautta ehkä toimintaan. Mahdollisesti joku alkaa tilaisuuden johdosta aktiivitoimijaksi.

Tutkitaan myös muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ja aktiivitoimijoiden löytämiseksi. Tärkeätä olisi luoda ihmisille tunne, että yhdistyksen toimintaan voi kuka tahansa luonnosta tai ilmastonmuutoksen torjunnasta kiinnostunut tulla mukaan juuri omalla tavallaan ja oman aikansa puitteissa, kuitenkin sitoutuen yhteiseen tavoitteeseen. Myös satunnainen ja kertaluontoisempikin apu, joka on nykyään suosittu tapa olla mukana vapaaehtoistyössä, on arvokasta ja erittäin tervetullutta.

Retkikerho ja luontoharrastustoiminta

Pyrimme yhdessä retkikerholaisten kanssa aktivoimaan Retkikerhoa, saamaan retkikerholaiset järjestämään lisää retkiä ja käynnistämään lisää harrastepiirejä. Selvitämme, mitkä seikat ovat aktiivisen toiminnan esteitä ja pyrimme löytämään uusia, kiinnostavia yhdessäolon muotoja. Retkikerho on ainutlaatuinen, lähes 500 ihmisen yhteisö, jolla ei ole hallitusta tai muuta muodollista hallintoa. Retkikerho on portti Luonnonsuojeluliiton jäsenyyteen ja toimijaksi ryhtymiseen. Retkikerho on tarkkailupaikka, jossa voi 'turvallisen matkan päästä' tutustua luonnonharrastajiin ja -suojelijoihin ennen päätöstä liittyä Luonnonsuojeluliiton jäseneksi.

Järjestetään mahdollisuuksien mukaan luontoharrastusta esitteleviä ja erilaisiin luontoharrastuksiin liittyviä ja syvemminkin perehdyttäviä tapahtumia, kuten retkiä, kursseja, oppitunteja, teemapäiviä, kerhoja ym. Tapahtumat voivat olla yleisölle avoimia tai tarjottuja tietyille kohderyhmälle kuten koululuokalle ja niiden tavoitteena on luontoharrastusten edistäminen. Pyritään ottamaan huomioon monipuolisesti erilaiset elinympäristöt ja niiden asukit: niin metsät, suot, vesistöt kuin eri lajiryhmätkin. Rantakaupunkina pyritään huomioimaan erityisesti Itämeren suojele, kuten myöskin muiden vesistöjen suojele erilaisilla tapahtumilla, retkillä ja tietoisuuilla.

Ainakin seuraavat retkitapahtumat toteutetaan 2020:

Pihabongaus tammikuun lopussa

Hanhiretki huhtikuussa bussilla Limingan ja Tymävän lintupaikoille

Luonnonkukkien päivä kesäkuussa, kasviretki

Suomen luonnonpäivä elokuussa

Joutsenretki Hailuotoon lokakuussa bussilla

Luonnonhoito ja vieraslajien torjunta

Jatkamme luonnonhoitotyötä Puomitien niityllä Hietasaarella. Osallistumme myös luonnonsuojelupiirin talkookohteiden hoitoon Pyhäjoella, Kiimingin Haaraojalla ja Muhoksen Sarviselänkankaalla. Eri puolilla kaupunkia, kuten puistoissa, retkeilyalueilla ja rannoilla, järjestetään myös roskienkeräystalkoita.

Jatketaan vieraslajien kitkentätyötä eri puolilla Oulua. Pisimmällä torjuntatyö on Koskelan Annanpuistossa ja kohde pyritään saamaan vapaaksi jättipalsamista parin vuoden kuluessa. Aiemmin jättipalsamin torjuntaa on tehty myös esim. Syynimaalla, Pöllökankaalla, Välvainiolla ja Pateniemessä. Vuonna 2019 tiivistettiin myös yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa ja koottiin Facebook-ryhmä Vieraslajien torjuntajoukot Oulu. Sitä kautta tieto on kulkenut paremmin ja myös yhteistyö Oulun kaupungin suuntaan on tehostunut. Vieraslajien talkoovetäjien koulutusta järjestetään todennäköisesti jälleen keväällä 2020 yhteistyössä muiden järjestöjen, kuten WWF:n kanssa.

Kaupunkiluonnon suojelu

Hietasaaren, Oulujokisuiston ja muiden arvokkaiden kulttuuriluontoympäristöjen säilymiseen pyritään vaikuttamaan. Keinoina ovat mm. kulttuurikävelyiden järjestäminen, päättäjien kouluttaminen ja keskustelut. Hietasaarta koskevista kahdesta asemakaavamuutoksesta on haettu valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Kaavat ovat tärkeitä ennakkotapauksia, kuinka kaupungin keskeisiä viheralueita huomioidaan kaavoituksessa. Mikäli kaavat menevät lopulta läpi, muuttuu saaren luonne pysyvästi. Tähän asti luonnonläheinen ja hiljainen alue muuttuisi rakentamisen myötä osaksi tehokäytössä olevaa kaupunkirakennetta, joka varsinkin kesäaikaan olisi vilkas ja meluisa ympäristö. Hietasaarta puolustetaan yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Tuiranpuiston luonto- ja kulttuuriarvojen säilyttämiseksi tehdään työtä. Puiston itäreunan rakennuksille ollaan miettimässä uutta käyttöä ja lisärakentamista. Vaarana on, että arvokasta puistometsää kaadetaan. Myös alueen keskellä olevien vielä kunnostamatta olevien rakennusten kohtalo on epäselvä, samoin kanavan varren puusepänverstaan. Vaikutetaan kaavoitustyöhön ja kerrotaan oululaisille puiston arvoista esimerkiksi yleisötilaisuuksien ja retkien avulla. Tehdään yhteistyötä muiden tahojen, kuten Tuiran suuralueen yhteistyöryhmän kanssa.

Vaikuttamistyö

Pyritään monia eri vaikutuskanavia hyödyntäen vaikuttamaan Oulun kaupungin ympäristövaikutuksiltaan merkittäviin päätöksiin ja toimenpiteisiin, jotta Oulun ja oululaisten ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle sekä ilmastolle aiheuttamia haittoja onnistutaan pienentämään aiempaa kehityskulkua tehokkaammin. Tärkeitä vaikuttamisen kohteita ovat mm. hankintapolitiikka, liikenneratkaisut, energiahuolto, rakentamisen ohjaus ja maankäyttö. Selvitetään mahdollisuuksia vaikuttaa päättäjiin ja viranhaltijoihin esimerkiksi järjestämällä kaikille avoimia keskustelutilaisuuksia tai ottamalla heihin yhteyttä aktiivisemmin ja julkisemmin – näin tehtäisiin päätöksenteosta läpinäkyvämpää.

Seurataan aktiivisesti kaavoitushankkeita ja -suunnitelmia. Pyritään pääsemään mukaan suunnitteluun jo hankkeiden varhaisessa vaiheessa. Tämä olisi tärkeää, jotta luontoalueita saataisiin säästettyä myös kaavoituspaineissa ja että ympäristönäkökulma huomioitaisiin paremmin hankkeissa. Pyritään löytämään lisää henkilöitä, jotka seuraisivat vireillä olevia kaavoja ja suunnittelua lisäten omaa osaamistamme kaavoitus-, maankäyttö- ja suunnitteluasioissa. Mikäli mahdollista, järjestetään aktiiveille pienimuotoista koulutusta kaavakomentointiin liittyen.

Tehdään vaikuttavaa ympäristökasvatustyötä niin lasten, nuorten kuin aikuisten parissa olemalla luonnossa, lisäämällä tietoa luonnosta ja toimimalla luonnon puolesta. Pyritään järjestämään esimerkiksi lapsille luontokerhoja, nuorille ja aikuisille teemailtoja tai luentoja sopivista aiheista, kuten ilmastonmuutoksen tuomasta ilmastoahdistuksesta ja keinoista selvittää siitä. Pyydetään myös vierailevia luennoitsijoita tai asiantuntijoita mukaan.

Mielenosoitukset ja suora toiminta

Silloin tällöin voidaan järjestää mielenosoituksia tärkeimmistä ajankohtaisista asioista, esimerkiksi uuden paikallisen ilmastomarssin järjestäminen olisi pian ajankohtaista. Oulussa järjestettiin ilmastomarssi jälkiohjelman kera maaliskuussa 2019, ja se keräsi arviolta 300 marssijaa.

Niin sanottu suora toiminta ei kuulu yhdistyksen pääasiallisiin vaikuttamiskeinoihin, mutta joskus sen käyttämistä voi kuitenkin olla syytä harkita. Tällainen tilanne voi tulla esimerkiksi silloin, kun on hyvin kriittinen vaihe menossa jonkin arvokkaan luontokohteen suhteen, kuten hakkuut alkamassa vanhassa metsässä, jonka säästäminen olisi ehdottoman tärkeää. Usein asiaa on siihen mennessä jo yritetty ratkaista toisilla keinoilla, mutta tyydyttävään lopputulokseen ei olla päästy. Tällöin voidaan kartoittaa mahdollisen suoran toiminnan muotoa ja halukkaita siihen, ja myös esimerkiksi yhteistyötä toisen järjestön tai muiden tahojen kanssa. Joskus aloitetaan myös laittomia metsähakkuuta, jolloin suora toiminta on sitäkin perustellumpaa. Suoran toiminnan tulee ehdottomasti olla aina täysin väkivallatonta ja myös materiaalisten vahinkojen minimaalisia.

Toiminnan organisoiminen

Jatketaan toiminnan organisoimista toimivammaksi, jotta tekeminen olisi selkeämpää, tehokkaampaa ja mukavampaa. Mahdollisuuksien mukaan jatketaan suojelutyön eri osa-alueiden vastuuttamista toimintaryhmiksi. Toimintaryhmän henkilöillä on päävastuu siitä, että asialle tehdään jotakin, jos se nähdään tärkeänä, ja resurssit riittävät siihen. Vastuuhenkilöillä voi olla myös useampi osa-alue hoidettavanaan ja jokainen on kuitenkin aina tervetullut olemaan mukana muidenkin osa-alueiden töissä. Vuosina 2018 ja 2019 luotiin jo seuraavat toimintaryhmät: jäsenhuolto, huolto, viestintä, vaikuttaminen, kampanjointi, talkoot, Loppula, Retkikerho. Toimintaryhmien vastuuhenkilöiden yhteystiedot löytyvät jatkossa yhdistyksen nettisivulta.

Myös yhdistyksen sisäistä viestintää pyritään kehittämään jatkamalla uutiskirjeen kirjoittamista, jossa jäsenille kerrotaan aiemmista ja tulevista tapahtumista sekä mahdollisuuksista osallistua toimintaan. Lisätään yhteydenpitoa jäseniin ja pyritään parantamaan uusien jäsenien mukaan saamista.

Jatketaan ja tehostetaan myös yhteistyötä muiden tahojen kanssa, esimerkkeinä Luonto-Liitto, Kestävän kehityksen keskus sekä Luonnonsuojeluliiton naapuriyhdistykset. Yhdessä toimimalla olemme vaikuttavampia.